

MELDPUNT
DISCRIMINATIE

Informatiepakket

Omgaan met discriminatie

Materialen om met het thema discriminatie
aan de slag te gaan in de klas

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inleiding.....	4
Tips bij het bespreken van onderwerpen als discriminatie en racisme.....	5
Aan de slag!.....	7
Adressen spelmaterialen en methodieken.....	27
Waar kan men terecht voor een melding van discriminatie?.....	28
Bronnenlijst.....	30

Voorwoord

Beste,

Vanuit de meldpunten discriminatie van de stad Hasselt en Genk werd er een pakket uitgewerkt voor directie, leerkrachten, leerlingen en ander personeel binnen het basis- en secundair onderwijs.

Het doel van dit pakket is om steun te bieden aan eenieder die op een speelse manier met het onderwerp discriminatie aan de slag wil gaan.

We hopen hierbij een positief klimaat in de klas te creëren rond discriminatie.

Inleiding

In dit pakket vind je allerlei spelmaterialen en methodieken om aan de slag te gaan met discriminatie in zowel het basis- als secundair onderwijs.

Afhankelijk van de doelgroep en tijdsbesteding vind je voor ieder wat wils.

Verder wordt er vermeld waar je terecht kan met een klacht rond discriminatie, maar ook waar je de verschillende spelmaterialen kan vinden en ontlene.

We wensen je leuke en leerrijke lessen !

Tips bij het bespreken van onderwerpen als discriminatie en racisme

Wanneer je met een onderwerp als discriminatie aan de slag gaat kan dit leiden tot uiteenlopende reacties in de klas.

Je zal naast betrokkenheid en enthousiasme, misschien ook vooroordelen of direct discriminerende en racistische opmerkingen tegenkomen. Maar juist de reacties in de klas bieden ook een aanknopingspunt om zaken aan de orde te stellen. Een dergelijke discussie is uiteraard niet gemakkelijk. De volgende tips kunnen een houvast bieden.

Kleine stapjes

Maak een keuze voor een thema en probeer niet alles tegelijk te doen.

Niet alleen binnen de les

Een bewustwordingsproces laat zich niet beperken tot een enkele les of bijeenkomst. Door verbanden te leggen tussen actuele gebeurtenissen binnen en buiten de school wordt de betrokkenheid van de leerlingen vergroot.

Altijd reageren op ongewenst gedrag

Wie met een groep werkt, draagt verantwoordelijkheid voor een goede en veilige sfeer in de groep. Bepaalde omgangsvormen, zoals pesten, vormen van geweld en discriminatie kunnen niet onbesproken blijven. Belangrijk is om in zulke situaties altijd te reageren. Hoe eerder je een discriminerende, intolerante sfeer in de groep tegengaat, hoe groter de kans is dat de omgangsvormen veranderen.

Doorvragen en niet meteen met het vingertje wijzen

Reageer altijd op discriminerende uitlatingen, maar (ver)oordeel niet te snel. Wanneer iemand een vervelende of discriminerende opmerking maakt, wil dat nog niet zeggen dat die persoon daarom een racist is. Soms worden opmerkingen gemaakt uit provocatie. In andere gevallen speelt emotie een rol, bijvoorbeeld onzekerheid of angst. Luisteren naar elkaar -dus ook naar degene die een discriminerende opmerking maakt- is dan ook een eerste vereiste. Vraag door naar de achterliggende reden of gedachte van die opmerking. Voorkom een welles-nietes discussie. Hierbij is het belangrijk dat de taal van de jongeren zelf gesproken wordt. Zorg dus dat je die verstaat.

Aandacht voor iedereen

Concentreer je in de discussie niet alleen op de jongeren die zich discriminerend uiten. Het is even belangrijk de jongeren in de groep te ondersteunen die tegen racisme zijn, of zich afvragen of al die (politieke) tegenstellingen nu wel zo'n goed idee zijn. Voorkom een ongelijke sfeer, voorkom een situatie waarin iemand die zich racistisch uitlaat de meeste aandacht krijgt.

Zij en wij

Het praten over groepen mensen verloopt al snel via de tegenstelling 'wij' en 'zij' en in termen als 'goed' en 'fout'. Deze tegenstelling geeft al aan dat er onderscheid wordt gemaakt. Probeer dit te doorbreken door juist overeenkomsten aan de orde te stellen. Benadruk gemeenschappelijke interesses en doelen. Hebben niet alle jongeren belang bij het veilig kunnen uitgaan? Of het op een

zo leuk mogelijke manier doorbrengen van hun schooltijd? Wil niet iedereen fatsoenlijk en met respect behandeld worden?

Pas op met generalisatie

Nuanceer ook de beeldvorming over (groepen) mensen om stereotypen en generalisaties te voorkomen. Niet heel Afrika is zelig en lijdt honger. Niet alle Afrikanen kunnen goed dansen. Net zo goed als het christendom verscheidenheid kent, is binnen de islam sprake van grote diversiteit. Mensen zijn individuen en allemaal verschillend. Laat deze nuances naar voren komen.

Culturen zijn dynamisch

Er bestaat geen typische Marokkaanse, Turkse, Vlaams Belgische of ... cultuur. Geen enkele cultuur is statisch. Landen en volken kennen talloze (sub)culturen die elk hun eigen spelregels kennen. Deze spelregels veranderen voortdurend door nieuwe ervaringen en inzichten. Daarom bestaat er ook geen handleiding 'hoe om te gaan met...'. Interculturele communicatie betekent vooral: flexibel zijn en belangstelling voor elkaar hebben.

Iemand uit de groep als voorbeeld?

De meeste klassen en groepen zijn heel divers van samenstelling. Het lijkt logisch om één van de aanwezigen als voorbeeld te nemen, wanneer aandacht besteed wordt aan een bepaald land of (sub) cultuur. Echter, niet iedereen vindt dat prettig en wil 'model staan'. Ook het vertellen van persoonlijke ervaringen met discriminatie is moeilijk. Niet iedereen wil dat; het kan zich bijvoorbeeld in de groep zelf afspelen.

Aansluiten bij actuele thema's

Bij jongeren in de puberteit is er vaak een zekere weerstand om iets van ouderen te leren of aan te nemen. Daarom is het goed de jongeren zoveel mogelijk zelf te laten doen en ze zelf te laten ontdekken en ervaren waar racisme toe kan leiden. Actuele onderwerpen kunnen een goede invalshoek bieden om ervaringen met discriminatie te bespreken: het toelatingsbeleid van disco's, berichtgeving in de media. Boeken, films of muziek kunnen ook een aanleiding zijn.

Voorkom verboden

Het is belangrijk om grenzen te stellen aan intolerant gedrag en racistische uitingen. Duidelijke gedragsregels over hoe met elkaar om te gaan bieden daarbij houvast. Probeer echter niet te snel over te gaan tot het verbieden van allerlei zaken. Verboden instellen moet het laatste middel zijn. Gebruik dit vooral ter bescherming van (potentiële) slachtoffers.

Perspectief

Pretendeer (bij lessen, gesprekken of het opzetten van een project) niet dat u degene bent die alles weet. De jongeren zelf zijn de doelgroep en dus ook de experts op dit gebied. Het is van belang dat de groep naar huis gaat met het idee dat iedereen wel iets kan doen tegen discriminatie en racisme. Besluit daarom een les of bijeenkomst met een opdracht of oefening die perspectief biedt. Wijs eventueel op het bestaan van organisaties en instellingen waar jongeren terecht kunnen voor verdere informatie en ondersteuning.

Aan de slag !

Basisonderwijs

Aan de hand van een aantal verschillende situaties en/of wijzigingen in bepaalde situaties kunnen kinderen de kinder- en mensenrechten aan de lijve ondervinden. Hieronder vind je enkele mogelijke voorbeelden. De keuze die je maakt is afhankelijk van de groep en de leeftijd waarmee je werkt.

Wat zijn Mensenrechten?

In het algemeen zijn mensenrechten die rechten die een noodzakelijk deel uitmaken van de menselijke natuur; zonder deze rechten kunnen wij niet als mensen leven. De rechten en fundamentele vrijheden van de mens stellen ons in staat onze menselijke eigenschappen zoals intelligentie, begaafdheid en bewustzijn te ontwikkelen en onze geestelijk en andere behoeften te bevredigen. Zoals in de eerste zin van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens wordt aangegeven, vormt eerbied voor mensenrechten en menselijke waardigheid 'de grondslag van vrijheid, rechtvaardigheid en vrede in de wereld'.

Mensenrechten werden in verschillende Verklaringen, Verdragen en wetten opgenomen.

Wat zijn kinderrechten?

In het Verdrag voor de Rechten van het Kind staan 54 artikelen, die onder te verdelen zijn in verzorging, bescherming en informatie en op het uiten van een mening.

Denk bijvoorbeeld aan het recht op onderwijs, gezondheidszorg, en een veilige plek om te wonen en te spelen. Maar ook aan bescherming van kinderen tegen mishandeling, kinderarbeid, de gevolgen van oorlog en seksuele uitbuiting.

Daarnaast mogen kinderen gehoord worden over zaken die hen aangaan, ze hebben onder meer recht op een eigen mening en een eigen godsdienst en mogen gebruikmaken van verschillende informatiebronnen. Het verdrag omvat kortom alle terreinen waarop het leven van een kind zich afspeelt.

ALGEMEEN

Situatie 1: recht op gelijke behandeling

Voorbeeld 1

Maak van je klas een restaurant met gezellige zitplaatsen, mooi gedekte tafels,... Iedereen mag allerlei lekkers meebrengen (eten en drinken) dat op tafels klaargezet wordt. Voorzie zelf ook enkele flessen water.

Deel de klas in verschillende groepen:

Groep 1: deze kinderen mogen in de beste zetels zitten en krijgen de gelegenheid om te proeven van al het lekkers.

Groep 2: deze kinderen mogen wel in het restaurant zitten, maar mogen enkel hun eigen boterhammen opeten en water drinken.

Groep 3: deze kinderen krijgen niets en kunnen enkel door aan de anderen te vragen aan eten en drinken geraken.

Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelden de verschillende groepen zich bij deze situatie?
- Waarom vond je dat wel/niet eerlijk?
- Hebben zij dat in werkelijkheid al eens meegemaakt?
- Worden er in de klas kinderen soms anders behandeld dan anderen?

- Waarom is dat niet leuk?
- Denk je dat zo iets in het echt zou kunnen gebeuren? Bij ons? Elders in de wereld?
- Hoe komt dat?

Voorbeeld 2

Je kiest een uiterlijk verschil, bv. kinderen met bruine ogen, met schoenmaat 26, met een rode trui.. Deze kinderen mogen altijd iets meer dan de anderen: tijdens het kringgesprek, in het spel, krijgen eerst een drankje,..

Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelde iedereen zich bij deze situatie?
- Waarom vond je dat wel/niet eerlijk?
- Heb je dat in werkelijkheid al eens meegemaakt?
- Worden er in de klas kinderen soms anders behandeld dan anderen?
- Waarom is dat niet leuk?
- Denk je dat zo iets in het echt zou kunnen gebeuren? Bij ons? Elders in de wereld?
- Hoe komt dat?

Situatie 2: recht op een eigen mening

Tijdens het kringgesprek worden enkele kinderen nooit aan het woord gelaten, terwijl anderen net heel vaak hun verhaal mogen doen.

Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelde iedereen zich bij deze situatie?
- Waarom vond je dat wel/niet eerlijk?
Waarom was het wel/niet erg om je verhaal niet kwijt te kunnen?
- Mogen jullie altijd en overal zeggen wat jullie willen?
- Laten jullie anderen altijd zeggen wat ze willen?

Situatie 3: recht op voedsel/water/onderdak

Tijdens de drankpauze krijgen de leerlingen geen drankje en mogen ze hun tussendoortje niet opeten. Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelde iedereen zich bij deze situatie? Waarom?
- Hebben jullie drank/voedsel nodig? Waarom?
- Denk je dat iedereen altijd voldoende te drinken heeft?

Situatie 4: recht op aangepaste verzorging

Stippel een parcours uit in de klas/op de speelplaats en laat de kinderen dit parcours op verschillende manieren afleggen: in normale omstandigheden, geblinddoekt, op krukken, met één arm in een verband,..

Bespreek daarna met de hele groep:

- Wat hebben we gedaan?
- Hoe voelde het aan om geblinddoekt, op krukken.. te lopen? Waarom?
- Zijn er mensen die dit dagdagelijks meemaken?
- Hoe lossen zij dit op?
- Wat kunnen wij doen om deze mensen te helpen?

Situatie 5: recht op spel en vrije tijd

Tijdens de speeltijd mogen de kinderen niet gaan spelen, ze moeten binnen blijven en verder werken waaraan ze bezig zijn.

Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelde iedereen zich bij deze situatie?
- Waarom vond je dat lastig?
- Waarom willen de kinderen graag spelen?
- Moet iedereen kunnen spelen? Waarom?....
- Waarmee spelen zij graag? Hebben alle kinderen in de wereld speelgoed?
- Kunnen alle kinderen in de wereld spelen?

Situatie 6: recht op een naam en een nationaliteit

Tijdens een afgebakende periode van de dag worden de kinderen niet met hun naam aangesproken, maar op alle andere mogelijke manier: bv. "Jij met je rode trui/ groene schoenen/ zwarte haar/", "Hey jij daar", "Hey, dingske", "Hey kleintje",

Na een tijdje bespreek je de situatie met de hele groep:

- Wat gebeurde er?
- Hoe voelde iedereen zich bij deze situatie?
- Vond je dat leuk? Waarom wel/niet?
- Waarom wil je graag met je naam aangesproken worden?
- Wie heeft je naam gegeven? Waarom?

Uiteraard kan je zelf ook nog andere situaties bedenken, die in jouw klas handig in te passen zijn en waarmee bepaalde kinderrechten of schendingen van kinderrechten ervaren kunnen worden
Andere ideeën:

- Tekeningen laten maken
- Collages / knutselen
- Verhalen voorlezen
- Rebus / woordzoeker

Ontdek-je-plekje

Voor wie: iedereen

Met wie: individueel

Hoelang: doorlopend

Waarmee: een plaats in de klas of de hal

Hoe: Zitten in jouw klas veel anderstalige nieuwkomers of leerlingen met een etnisch culturele achtergrond?

Veel anderstalige nieuwkomers brengen kleine persoonlijke bezittingen mee. Soms is het hun enige speelgoed. Ze zijn daar erg aan gehecht. Houd daar rekening mee en vermijd conflicten. Voorzie in de klas een plaats waar elke leerling – dus niet enkel voor de anderstalige nieuwkomers – een eigen plekje kan inrichten. Vermijd daarbij stereotyperingen door de leerlingen dingen te laten meebrengen die met henzelf te maken hebben en niet wat je zelf denkt dat iemands cultuur is.

Stellingen spel

De leerlingen staan of zitten in één groep. De stelling wordt voorgelezen of aan het bod gebracht. Wie akkoord is, gaat vooraan staan. Wie niet akkoord gaat, plaatst zich achteraan. Wie geen uitgesproken mening heeft, staat tussen beide groepen. Tijdens de discussie mag iedereen nog wisselen van plaats.

Situatie 1

Kinderen uit gezinnen van vluchtelingen zitten in de onthaalklas. De voertaal is Nederlands.

Stelling 1

Als twee leerlingen uit deze klas dezelfde taal spreken (bijvoorbeeld Tsjechisch) mogen zij elkaar niet helpen in de eigen taal in de wiskundeles, want de andere leerlingen krijgen ook geen hulp. Het zou niet eerlijk zijn voor de anderen en bovendien oefenen ze dan geen Nederlands.

Situatie 2

De twaalfjarige Lander is blind van bij de geboorte. Joost wordt op twaalfjarige leeftijd blind door een ongeval.

Stelling 2

Beiden krijgen op veertienjarige leeftijd gedurende één jaar intensieve training om zich met een geleidehond te bewegen. Joost leert dit snel en Lander leert heel traag bij. Er wordt beslist dat Lander niet langer de training mag volgen en dus ook geen hond krijgt omdat Joost het wel geleerd heeft op één jaar tijd en Lander niet. Het zou niet eerlijk zijn naar Joost toe.

Situatie 3

Ben spreekt thuis Frans. Bovendien leert hij heel snel. Elise heeft dyslexie. Frans is bijzonder moeilijk voor haar.

Stelling 3

Ben en Elise moeten allebei een Franse tekst kennen voor de toets. De leerkracht beslist dat Ben een veel langere tekst moet kennen omdat hij anders minder inspanningen levert dan Elise. Het zou niet eerlijk zijn als Ben minder lang moest studeren en zomaar punten zou krijgen.

Secundair onderwijs

Activiteiten

De activiteiten in deze sectie zijn ontwikkeld en getoetst in verschillende groepen in verschillende landen. We moeten echter erkennen dat verschillende groepen ook op verschillende manieren reageren en daarom kunnen we je enkel wat ruwe indicaties aanbieden over tijd, groepsgrootte, het niveau van de vereiste vaardigheden, enzovoort. Als je twijfelt, kan je beter wat extra tijd uittrekken, vooral dan voor de informatie- en evaluatieronde.

ALGEMEEN

Ijsbrekers

4 op!

Tijd: 5 – 10 minuten.

Groepsgrootte: 10+

Vorbereiding:

Stoelen, één per persoon.

Instructie:

1. Vraag iedereen om in een kring te gaan zitten.
2. Leg uit dat de regel van dit spel is dat er op elk moment 4 mensen moeten rechtstaan en dat geen enkele speler langer dan 10 seconden mag recht staan.
3. De spelers mogen niet proberen met elkaar te communiceren, maar iedereen in de groep moet in de gaten houden wat er gebeurt en de verantwoordelijkheid delen dat er telkens 4 mensen, niet meer, niet minder, op elk moment recht staan.

Tips begeleider:

Het kan een paar minuten duren voor de mensen met dit spel vertrouwd geraken maar één keer dat het lukt, zullen ze in het goede ritme komen om te gaan staan en zitten en goed samen te werken. Het is heel spannend en geeft de groep een goed gevoel.

Je kan de spelers achteraf vragen hoe ze wisten dat ze moesten rechtstaan.

Mensenbingo

Tijd: 20 minuten.

Groepsgrootte: 8+

Vorbereiding:

- Maak kopieën van onderstaande vragenlijst, 1 per persoon.
- Pennen, 1 per persoon.

Instructie:

Leg de deelnemers uit dat ze zo veel mogelijk mensen moeten aanspreken om iets over uit te zoeken zodat ze in elk vakje een andere naam kunnen invullen.

Mensenbingo: vind iemand in je groep en vraag of hij/ zij...? (Probeer telkens een andere naam in te vullen)

- onlangs zijn/ haar huis heeft geschilderd of behangen.
- van koken houdt
- naar een ander Europees land heeft gereisd
- samenwoont met andere familieleden
- regelmatig een krant leest
- zijn/ haar eigen kleren maakt
- van voetbal houdt
- huisdieren heeft
- een muziekinstrument kan bespelen
- ouders of grootouders heeft die in een ander land geboren zijn
- buiten Europa heeft gereisd.

Hoofdactiviteiten

DISCRIMINATIE

Aan welke kant sta jij

Hoe denken we echt over racisme en discriminatie? Hoe vaardig zijn we in het verdedigen van onze eigen standpunten en in het begrijpen van die van anderen?

Behandelde onderwerpen:

- Racisme, antisemitisme, xenofobie en onverdraagzaamheid.
- Verantwoordelijkheid voor de eigen persoonlijke acties.
- De standpunten en ideeën van de deelnemers over racisme, antisemitisme, xenofobie en onverdraagzaamheid tegenover elkaar plaatsen.

Doelstellingen:

- Het zelfbewustzijn van de deelnemers aanwakkeren over de rol die ze als leden van de samenleving hebben.
- De deelnemers hun gedachten en meningen met elkaar laten delen.
- De verschillen in denken binnen de groep schetsen en herkennen.
- Communicatiehindernissen nemen en iedereen aanmoedigen zijn opinie te verkondigen.
- De deelnemers ervan bewust maken hoe snel we soms een beslissing moeten nemen en hoe hevig we het nadien verdedigen, zonder het standpunt van de andere te kunnen aanvaarden.

Tijd:

1 uur

Groeps grootte:

10 tot 40

Vorbereiding:

- Flapbord en stiften of anders een overheadprojector.
- Een lijst met stellingen.
- Voordat je met de activiteit begint, schrijf je de stellingen op een flapbord of op een slide.

Instructies:

1. Zeg de deelnemers dat ze zich moeten inbeelden dat er aan de ene kant van het lokaal een minteken is (-) en aan de andere kant een plusteken (+).
2. Leg uit dat je een aantal stellingen gaat voorlezen en dat de deelnemers die het er niet mee eens zijn aan de "min-kant" moeten gaan staan en diegenen die het er wel mee eens zijn aan de "plus-kant". Diegenen die geen mening hebben of aarzelen, moeten in het midden blijven, maar zij mogen niet spreken.
3. Lees de eerste stellingen voor.
4. Als iedereen zijn positie gekozen heeft, vraag dan aan diegenen die bij de muur staan om om beurten uit te leggen waarom ze deze positie kozen. Ze moeten proberen de anderen te overtuigen van hun gelijk en om bij hen te komen staan.
5. Trek hier ongeveer 5-8 minuten voor uit.
6. Als iedereen gesproken heeft, vraag dan dat wie van positie wil veranderen, dat ook doet.
7. Lees nu een tweede stellingen voor en herhaal het proces.

8. Als er over al de stellingen gediscussieerd is, ga dan direct verder met de evaluatie.

Verslag en evaluatie:

Stel de volgende vragen:

- Hoe voelde je je bij deze oefening?
- Was het moeilijk om te kiezen? Waarom?
- Was het moeilijk om in het midden te blijven en niet te kunnen spreken?
- Welke argumenten werden er gebruikt, waren ze gebaseerd op feiten of waren ze emotioneel?
- Welke waren het meest effectief?
- Zijn er vergelijkingen tussen wat mensen deden of zeiden tijdens deze oefening en de realiteit?
- Zijn de stellingen gegrond?
- Was het een nuttige oefening?

Tips begeleider:

Om deelname te vergemakkelijken kan je leden die veeleer stil zijn, uitnodigen voor hun mening uit te komen en degene die altijd tussenkomt, vragen om even te wachten.

De stellingen zijn noodzakelijk controversieel. Het is belangrijk dat je dit uitlegt aan het einde van de evaluatie.

Afhankelijk van de groep kan je een debat krijgen over verschillende punten:

- Ondanks hun dubbelzinnigheid, zit er een zekere waarheid in de stellingen. Leg uit dat in elke soort communicatie verschillende mensen verschillende dingen verstaan uit hetzelfde statement. Het is normaal dat mensen verschillend denken en verschillen in wat ze denken. Er is niet noodzakelijk een juiste of verkeerde houding of positie. Wat het belangrijkste is, is dat we de redenen kennen en begrijpen die een standpunt motiveerden.
- Probeer de verbanden met de realiteit van het dagelijkse leven te schetsen. Dikwijls zien we maar één kant van een probleem. Het gebeurt ook al eens dat ons gevraagd wordt om iets te verdedigen maar dat we niet altijd de kans krijgen diep na te denken waarom we dat zouden moeten doen.
- Je zou de groep kunnen vragen hoe dit de democratie beïnvloedt.
- In hoeverre luisteren we eigenlijk wel naar de argumenten van andere mensen? Hoe goed maken we onze eigen standpunten duidelijk? Hoe vager we zijn, hoe meer we de dubbelzinnigheid voeden en riskeren verkeerd begrepen te worden.
- Hoe consequent zijn we in onze opinies en onze standpunten?

Enkele voorbeelden van stellingen:

- Moslims kunnen niet echt integreren in Europese samenlevingen.
- Nationalisme betekent oorlog.
- Mannen zijn meer racistisch dan vrouwen.
- Het is beter om zwart te zijn dan homo.
- Roma's (zigeuners) zijn het enige echte Europese volk.
- Jonge mensen staan in de vuurlinies van racistische aanvallen.
- Migranten nemen huizen en jobs af.
- Liefde kan alles oplossen.

ALGEMEEN

Antonio en Ali

Er wordt gezegd dat je creatief werk alleen moet doen. Heb je ooit al eens geprobeerd een verhaal te maken met 10 mensen of meer? Grijp nu je kans!

Behandelde onderwerpen:

- Stereotypen

Doelstellingen:

- Het beeld onderzoeken dat we hebben van mensen uit andere culturen, sociale groepen, en zo verder.
- Ons ervan bewust worden hoe deze beelden onze verwachtingen beïnvloeden ten opzichte van mensen die tot andere groepen behoren.

Tijd: 30 minuten

Groepsgrootte: 8 – 10.

N.B. Grotere groepen kunnen onderverdeeld worden.

Vorbereiding:

- Een bal
- Papier en schrijfgereif voor de waarnemer
- Flapbord en stiften

Instructies:

1. Vraag de deelnemers in een cirkel te gaan zitten.
2. Vraag iemand om waarnemer te zijn. Leg uit dat hij/zij buiten de cirkel moet zitten om het verhaal neer te schrijven dat de rest van de groep gaat maken.
3. Leg de rest van de groep uit dat ze samen een verhaal gaan maken. Hiervoor zullen ze een bal gebruiken.
4. Begin dan met : « Dit is het verhaal van Antonio, een jongen uit Madrid » en gooi de bal naar een andere deelnemer van de groep en vraag de groep om zo telkens met één of twee zinnen verder te bouwen aan het verhaal, en daarna de bal naar iemand anders te gooien.
5. Ga op deze manier verder zodat iedereen eens aan de beurt komt.
6. Vraag de bal terug na 10 of 12 keer en begin met een ander verhaal : “Antonio kent Ali, een Marokkaanse jongen die ook een verhaal heeft.” Geef de bal terug door en vraag de groep met dit verhaal verder te gaan.
7. Stop na 10 of 15 minuten.

Verslag en evaluatie:

Vraag de waarnemer het verhaal voor te lezen. Vraag dan de groep om te zeggen wat de verhalen van Antonio en Ali over hun verschillende levensstijlen vertellen en ga verder met opmerkingen hoe die in verband staan met het beeld dat we hebben van jongens uit Madrid en Marokko. Noteer de belangrijkste punten op de flap-over.

Vraag hen waar deze beelden vandaan komen. Had iedereen hetzelfde idee over Spanje en Marokko? Waarom? Waarom niet?

Tips begeleider:

Het beste is dat het verhaal spontaan ontstaat en op een snel ritme. Het wordt dan voor de waarnemer wel moeilijker om notities te nemen. Daarom kan je een tweede waarnemer aanduiden of het verhaal opnemen op cassette.

Het is belangrijk dat de activiteit in het begin wordt aangekondigd als het louter samen maken van een verhaal.

De namen van de personages in het verhaal zullen de groep leiden naar het thema dat je wil aansnijden. Daarom kies je in functie van je gespreksthema, zoals bijvoorbeeld 'migranten', namen die traditiegetrouw met autochtonen en met migranten geassocieerd worden. Als je daarentegen wil werken rond mannen en vrouwen, kies dan voor jongens en meisjesnamen.

Deze activiteit kan aangepast worden aan elk soort discriminatie door in het begin van het verhaal een scenario aan te reiken, bijvoorbeeld: "Dit is het verhaal van Frank, een jonge homoseksueel..." of "Dit is het verhaal van Maria, die lichamelijk gehandicapt is..." en het daarna te vergelijken met het verhaal van een persoon van de meerderheid in de samenleving.

Mogelijke varianten

1. Verdeel de groep in 2 subgroepen en vraag elke groep maar 1 verhaal uit te denken. Vergelijk nadien de twee verhalen. Zo weten de deelnemers niet dat de verhalen vergeleken moeten worden. Het is belangrijk dat de deelgroepen willekeurig gevormd worden.
2. Vorm twee deelgroepen en vraag elke groep om een biografie of een belangrijk moment van het leven te beschrijven van één van de karakters uit het verhaal. Vergelijk nadien de 2 biografieën of verhalen.

DISCRIMINATIE

Discriminatie delen

Het was verschrikkelijk, het was zo een vervelende situatie, ik wist niet wat te doen...

Behandelde onderwerpen:

- De aanwezigheid van vooroordelen en discriminatie in onze maatschappij.
- Hoe assertief om te gaan met moeilijke situaties.

Doelstellingen:

- Ons meer bewust zijn van discriminatie in ons dagelijks leven.
- Medeleven opwekken met diegenen die gediscrimineerd worden.
- Mensen helpen door hen assertief te leren zijn.

Tijd:

45 minuten

Groepsgrootte:

Eender. Indien de groep heel groot is, kan je ze onderverdelen in deelgroepen van 6 à 8 personen.

Vorbereiding:

Flapbord en markeerstift.

Instructies:

1. Vraag elke persoon om aan een gelegenheid te denken waarbij hij/ zij zich gediscrimineerd voelde of aan een situatie waarin dat met een ander gebeurde.
2. Maak een rondje en vraag iedereen om die situatie aan de groep kort voor te stellen.
3. Maak van alle situaties een lijst op het flapbord en vraag dan de groep er één uit te kiezen om over te discussiëren.
4. Vraag de persoon van wie de situatie werd gekozen om in detail uit te leggen wat er was gebeurd.
5. Stel dan vragen zoals:
 - Hoe is de situatie ontstaan en wat is er in feite gebeurd?
 - Hoe voelde de gediscrimineerde persoon zich?
 - Had de persoon die zich gediscrimineerd voelde het bij het rechte eind?.
 - Hoe reageerde hij/ zij en wat gebeurde er na het voorval?
6. Vraag op het einde aan ieder in de groep wat zij/ hij in dezelfde situatie had gedaan en om andere mogelijke manieren van reageren te formuleren.

Verslag en evaluatie:

Praat over discriminatie in het algemeen:

- Wat zijn de meest voorkomende redenen waarom mensen je discrimineren? Is het omwille van je leeftijd, je huidskleur of je kleding?
- Waarom discrimineren mensen anderen die “anders” zijn?
- Waar leren ze dit gedrag?
- Hoe belangrijk is het om discriminatie tegen te gaan?

Tips voor de begeleider:

De mensen zouden moeten denken aan reële situaties, die ze uitgesproken belangrijk vonden maar je moet benadrukken dat niemand zich onder druk gezet mag voelen om iets te zeggen waardoor hij/ zij zich minder op zijn/ haar gemak zou voelen...

Meestal denken mensen aan negatieve discriminatie, maar voorbeelden van positieve discriminatie kunnen natuurlijk ook aangehaald worden.

Extra informatie: Mogelijke varianten

Gebruik een rollenspel om de situatie te bestuderen. Vraag twee deelnemers of een kleine groep om de situatie in een rollenspel voor te stellen terwijl de rest hen observeert. Vraag de waarnemers daarna om mogelijke alternatieve reacties te suggereren. Laat deze suggesties ook in een rollenspel aan bod komen en discussieer verder over het thema.

Vraag iedereen om een kort overzicht van een situatie op een stuk papier te schrijven.

Doe de papiertjes in een hoed. Laat de hoed rondgaan en vraag elke deelnemer een papiertje te trekken. Ga de kring rond en vraag iedereen om hardop voor te lezen wat er op hun briefje staat. Vraag iedereen om te proberen raden hoe de betrokkenen zich voelen.

DISCRIMINATIE

Gewoon doen!

Soms kunnen andere mensen zoals ouders, bazen of volwassenen toch zo ongelofelijk bekrompen zijn... maar zijn wij dat ook niet?

Deze activiteit is een simulatie.

Behandelde onderwerpen:

- Discriminatie van mensen die anders zijn. De mechanismen die ervoor zorgen dat minderheden in onze maatschappij een ongeprivilegieerde positie blijven innemen.

Doelstellingen:

- Ervaren hoe het is om gediscrimineerd te worden.
- Analyseren hoe we bepaalde sociale groepen discrimineren en er tegelijk in slagen om hen de schuld te geven van de positie waarin ze zich bevinden.
- Ons bewust worden van hoe we onrechtvaardige sociale structuren in stand helpen houden.

Tijd:

60 minuten

Groepsgrootte:

Maximum 40. Je zult de deelnemers moeten opdelen in kleinere groepjes.

Vorbereiding:

- 4 grote vellen papier
- 4 oude tijdschriften
- 4 scharen
- 4 pakjes gekleurde viltstiften
- 4 tubes lijm
- Optioneel : 4 pakketjes andere spullen zoals wol, knopen, paperclips, touwtjes.
- Papier en pen voor de waarnemers
- Een klok of uurwerk

Instructies:

1. Verdeel de spelers in vier groepen en vraag elke groep in een hoek van de kamer te gaan zitten zodat ze rustig kunnen werken.
2. Vraag elke groep om iemand aan te duiden als waarnemer. Deze persoon zal noteren wat de leden van de groep doen of zeggen.
3. Kondig aan dat je bij elke groep zult langskomen om hun het materiaal en de opdracht te geven.
4. Ga naar de eerste groep, geef ze wat materiaal en zeg duidelijk "Jullie hebben een blad papier, een tijdschrift, een schaar en lijm. Je moet een collage maken die "de lente" voorstelt. Je hebt 20 minuten. Je mag beginnen wanneer je wil."
5. Ga dan naar de tweede groep, geef hen het materiaal en zeg duidelijk : " Jullie hebben een blad papier, een tijdschrift, een schaar en lijm. Je moet een collage maken die "de zomer" voorstelt. Je hebt 20 minuten. Je mag beginnen wanneer je wil."
6. Ga dan naar de derde groep, geef hen hun materiaal en zeg duidelijk : "Jullie hebben een blad papier, een tijdschrift, een schaar en lijm. Je moet een collage maken die "de herfst" voorstelt. Je hebt 20 minuten. Je mag beginnen wanneer je wil."
7. Ga dan naar de vierde groep, geef hen het materiaal en zeg duidelijk : " Mso, flosamd loerabtbz losnise bauqvxa poyeks, nseioamans sajiyudo laverzalosifatome. Je hebt 20 minuten. Je mag beginnen wanneer je wil."
8. Ga terwijl ze bezig zijn in alle groepjes eens kijken. Moedig groepen 1, 2 en 3 aan,

maar berisp groep 4 omdat ze niet doen wat je hen gevraagd hebt.

9. Na 20 minuten laat je hen stoppen en vraag je de verschillende groepen om hun collages in te leveren. Als de eerste groep dan nog niet klaar is geef je hen 3 of 4 minuten extra.

Vragen en evaluatie:

Doe de ronde van alle spelers. Vraag wat ze van de activiteit vonden, hoe ze samen werkten in de groepjes, deed iedereen mee?

Laat dan alle waarnemers aan het woord. Vraag hen wat er in iedere groep gebeurde.

Betrek dan iedereen in een gesprek over de verbanden met de realiteit.

- Zie je een band met het echte leven?
- Wie is in onze samenleving de vierde groep?
- Op welke manier geven we doorgaans de schuld aan de slachtoffers van sociale onrechtvaardigheid?
- Hoe reageren mensen die zich het slachtoffer van sociale onrechtvaardigheid voelen?
- Reageren zij op dezelfde manier als de mensen uit groep 4 reageerde?

Tips voor de begeleider:

Als je met weinig mensen werkt, pas dan het spel aan en maak twee subgroepen, geef de eerste heel duidelijke instructies en de tweede heel onduidelijke.

Als alternatief voor de nonsens tekst kan je de opdracht ook zeer snel of in een vreemde taal uitspreken.

Verwacht je aan sterke reacties van de leden van de vierde groep, wegens de frustratie de opdracht niet te begrijpen en toch de schuld te krijgen. Soms maken ze zich kwaad op de begeleider en gaan ze weg. Soms keren ze hun frustratie tegen de andere groepen en zorgen ze ervoor dat zij hun opdracht niet kunnen uitvoeren of afwerken. Soms houden ze hun gevoelens in en bewaren ze de agressie voor later. Daarom stellen we het volgende voor :

Zorg ervoor dat de groepen willekeurig samengesteld zijn, zo vermijd je dat sommige mensen zich geïsoleerd gaan voelen.

Voor je begint aan de evaluatie is het essentieel om duidelijk te maken dat het slechts een simulatie was en dat we nu onze rollen moeten laten vallen.

Het is belangrijk om bij het begin van de evaluatie iedereen de kans en de tijd te geven zijn of haar gevoelens uit te drukken. Anders komen die gevoelens later naar boven en zal dit een goede evaluatie in de weg staan.

Extra informatie: Varianten

Als je het meer uitdagend wil maken, of als het materiaal niet voorhanden is, kan je de groepen vragen een korte sketch voor te bereiden. Dit is nog meer stresserend voor de vierde groep die zich zorgen zal maken hoe iets voor de groep te brengen zonder zich belachelijk te maken.

ALGEMEEN

Manieren om campagnethema's aan te snijden

Dit pakket is geschreven voor mensen in heel Europa die op verschillende plaatsen samenkomen. Toegegeven, sommige mensen moeten werken met groepen die heel eenvoudige activiteiten nodig hebben omdat ze niet zo sterk zijn in groepswork of in discussiëren. Volgende activiteiten kunnen aanmoedigen tot het stellen van vragen of tot het debatteren over de onderwerpen van de campagne.

Als de mensen in jouw groep interesse tonen, kan je verder gaan met eenvoudigere activiteiten uit het belangrijkste deel van dit pakket, bijvoorbeeld iets van niveau 1 om de groepsgeest te ontwikkelen en te beginnen werken met beelden.

Doelstellingen:

- Informatie verstrekken.
- Interactie en samenwerking aanmoedigen.
- Interesse in de onderwerpen opwekken.
- Belangstelling opwekken voor mensen die anders zijn.

Tijd:

Variabel

Groepsgrootte:

Eender

Tips voor de begeleider:

Gebruik de ideeën hieronder en pas ze aan de mensen in jouw groep aan.

Probeer in elke discussie te spreken over

- wat mensen zeiden of deden.
- wat ze van de activiteit geleerd hebben en hoe dit in verband staat met hun eigen leven, de gemeenschap en de hele wereld.

Posters

Zoek foto's van mensen die op de één of andere manier anders zijn, plak ze op grote bladen papier en schrijf er een onafgewerkte zin onder. Kies de zinnen zo, dat de deelnemers denken aan het onderwerp dat je wil aansnijden, bijvoorbeeld, 'Ik ben afkomstig van...', 'Mijn lievelingseten is...', 'Mijn lievelingsmuziek is...', 'Mijn naam is...'. Vraag mensen om de zin af te maken. Een tweede mogelijkheid is om hen te vragen hun suggesties op de posters te schrijven.

Een andere optie bestaat erin foto's te verzamelen van mensen die lokaal, nationaal of internationaal bekend staan, omdat ze strijden tegen racisme en onverdraagzaamheid, gelijkheid aanmoedigen, enzovoort. Vraag de mensen hun namen te raden en waarom ze bekend staan.

Verschillende gerechten – verschillende smaken

Als je chips en snacks in jouw club of jeugdgroep verkoopt, koop dan eens een ander gamma snacks in, die van andere culturen komen, zoals papadams (toastjes met kerrie) of garnalencrackers. Verkoop cola met een anderstalig label op (breng dit bijvoorbeeld mee van je vakantie in het buitenland). Zet mensen aan om avontuurlijk te zijn en verschillende gerechten uit te proberen.

Nieuwe tijdschriften – nieuwe talen

Breng jongerentijdschriften mee in verschillende talen of van andere landen. Laat ze rond slingeren zodat jongeren ze kunnen vastpakken en neem dan de mogelijkheid te baat om hun belangstelling aan te wakkeren voor mensen die anders zijn.

Bordspellen

Selecteer een aantal bordspellen van andere landen. Opnieuw kan je door behoedzaam vragen te stellen hun nieuwsgierigheid voor andere culturen opwekken.

Quizen en vragenlijsten

Ontwerp en kopieer woordzoekertjes, bijvoorbeeld voor namen van verschillende cultuurfestivals, munten of eender welk thema waarover je bewustzijn wil creëren. 'Hoeveel weet jij wel'-vragenlijsten over bekende mensen die verdraagzaamheid hebben aangemoedigd.

Een voorbeeld:

Mahatma Ghandi stond bekend omdat:

- a) hij een voetballer was,
- b) hij de leider van de Indische onafhankelijkheidsstrijd was of
- c) hij de Eerste Minister van Pakistan was.

(Antwoord =b)

Olaf Palme was:

- a) de eerste zwarte Zweedse Eerste Minister,
- b) een wetenschapper die bewees dat we allemaal van één menselijk ras afkomstig zijn,
- c) een Nobelprijswinnaar.

(Antwoord =c)

De juiste combinatie zoeken.

Maak een lijst van traditionele gerechten en hun land van oorsprong.

Vraag de mensen een lijn te trekken tussen het gerecht en zijn land van herkomst.

Een voorbeeld:

Spaghetti....Spanje

Haggis....Schotland

Paella....Italië

Thema-avonden

Nodig iemand uit die 'anders' is en een speciaal talent heeft die hij/ zij met de groep kan delen, bijvoorbeeld braille lezen, volksdansen, houtsnijden, mantra's zingen, een muziekinstrument bespelen (doedelzak?), traditionele klederdracht dragen.

Films en video's

Naar een film of een video kijken kan tegelijkertijd onderhoudend en informatief zijn. Het kan een nuttig instrument zijn in verband met lokale campagnes of evenementen zodat jongeren bij deze thema's betrokken kunnen worden.

DISCRIMINATIE

Portretten

We zijn allemaal gelijk, maar sommigen zijn meer gelijk dan anderen. We zijn allemaal anders, maar sommigen zijn meer anders dan anderen. Waarom?

Behandelde onderwerpen:

- De identificatie van sociaal succes met economisch succes.
- Hoe sociale en economische factoren de mogelijkheden tot sociaal succes doen dalen of stijgen.

Doelstellingen:

De basis van discriminatie identificeren en analyseren.

Tijd:

Ongeveer 2 uur.

Groepsgrootte:

Minimum 10 deelnemers, maximum 24.

Vorbereiding:

- Grote bladen papier en gekleurde viltstiften.
- Pen en papier (DIN A4) om te noteren.
- Plakband om de portretten aan de muur op te hangen.

Instructies:

1. Verdeel de deelnemers in werkgroepjes van maximum 6 per groep. Als het mogelijk is, vorm je een even aantal groepen en niet meer dan vier.
2. De ene helft van de groepen moet een robotfoto tekenen van iemand waarvan ze denken dat het een sociale “winner” is in hun gemeenschap. De andere helft moet een robotfoto tekenen van iemand die ze beoordelen als een sociale “loser”.
3. Ze moeten beginnen met een lijst op te maken van de kenmerken van hun personage, bijvoorbeeld zijn sociaal-economische niveau, opleiding, beroep of bezigheid, geslacht, etnische groep, gewoonten, vrije tijd en hobby's, kledingstijlen, opvattingen, ideeën en waarden, familieachtergrond, levensstijl, behuizing, de manier waarop hij geld uitgeeft, interesses, enz.
4. Nu moeten de groepen een robotfoto tekenen van die persoon op een groot blad papier. Deze tekening zou alle kenmerken moeten voorstellen die ze op de lijst gezet hebben. Het is heel belangrijk dat de tekeningen alleen maar grafisch weergegeven worden en er geen woorden worden gebruikt. Geef de groepen hiervoor 40 minuten.
5. Laat dan de groepen hun tekeningen uitwisselen, zodat de tekening van een “winner” omgeruild wordt tegen die van een “loser”. Deze tekeningen moeten ze dan interpreteren. Geef hen hiervoor 15 minuten.
6. Plak nu alle tekeningen op de muur waar iedereen ze kan zien.
7. Vraag voor de voltallige groep de werkgroepjes hun interpretatie van de tekening die ze ontvingen te presenteren. De groep die de tekening maakte, mag in deze fase geen commentaar geven.
8. Als al de groepjes hun interpretaties hebben gegeven, kan je de makers van de tekeningen vragen of ze er nog commentaar aan willen toevoegen. Geef hen hiervoor 30 minuten.

Verslag en evaluaties:

Trek ongeveer 30 minuten uit voor de discussie. Vraag de groepen om de criteria te identificeren

die de maatschappij toekent aan sociaal succes en sociale mislukking en erover te debatteren. De volgende vragen zouden het becommentariëren en debatteren gemakkelijker kunnen maken:

- Wat zijn de belangrijkste factoren van sociaal succes? En die van sociale mislukking?
- Wat zijn de oorzaken, de “wortels” van succes en mislukking? Welke factoren bepalen het verschil?
- Zijn de mensen, voorgesteld in het “identikit-portret”, meer te vinden in bepaalde sociale groepen, standen en klassen dan in andere?
- Hebben mensen in alle groepen en sociale sectoren dezelfde gelijke kansen om succesvol te worden?
- Wie bevindt er zich in betere en wie in minder goede posities?

Tips voor de begeleider:

Sommige deelnemers hebben het misschien moeilijk om de robotfoto te tekenen omdat ze “niet goed zijn in tekenen”. Moedig ze meer aan en benadruk dat niemand een meesterstuk verwacht maar dat dit gewoon een andere vorm van communicatie is dan spreken. Je bent er ook best op voorbereid om tips te kunnen geven hoe ze de kenmerken die ze opgeschreven hebben, grafisch of visueel kunnen voorstellen.

In de discussie moet je zeggen dat, als we sociaal succes met economisch succes identificeren, we ons moeten realiseren dat de persoon die veel succes heeft, niet noodzakelijk diegene is die de grootste persoonlijke ontwikkeling of ervaring heeft. Hij is wel diegene die erin slaagt om de meeste rijkdommen te vergaren of te verdienen. Er is een Engels spreekwoord dat zegt: “money isn’t everything” (= geld is niet alles).

Je kan ook nadenken over wat de maatschappij kan doen aan de sociale en economische factoren die de kansen op “sociaal succes” doen dalen, met name een tekort aan opleiding of marginalisatie tengevolge van huidskleur of het behoren tot een minderheid.

Je kan hierop doorgaan en de basis voor discriminatie en uitsluiting van mensen of groepen die “anders” zijn (omwille van cultuur, oorsprong, seksuele geaardheid, taal, enz). identificeren en analyseren namelijk dat er van bij het begin sommige sociale groepen benadeeld zijn in vergelijking met anderen.

DISCRIMINATIE

Witte sneeuw

Welke beelden associeer je met de uitdrukking "Witte sneeuw"?

Welke beelden associeer je met de uitdrukking "Zwarte sneeuw"?

Als we zeggen dat we zwarte sneeuw gaan zien, betekent dit dat we slechte tijden tegemoet gaan. Wordt zwart zo niet altijd geassocieerd met slechte dingen – en kan je in dit verband niet denken dat zwarten slecht zouden zijn?

Behandelde onderwerpen:

- Hoe waarden door de taal worden overgebracht.
- Stereotypen en vooroordelen.
- De gevaren van het gebruiken van taal op een onkritische manier.

Doelstellingen:

- Er zich bewust van zijn dat taal niet waarde vrij is.
- Er zich bewust van zijn hoe taal discriminatie t.o.v. minderheden kan uitdrukken.
- Leren appreciëren hoe belangrijk het is om niet-discriminerende taal te gebruiken.

Tijd:

45 minuten

Groepsgrootte:

Ieder aantal dat verdeeld kan worden in werkgroepjes van 6-8 personen.

Vorbereiding:

- Een groot blad en een stift per groep.
- Een vergrote kopie van de tabel zodat iedereen ze kan zien.

Instructies:

- Verdeel de groep in deelgroepjes van 6 tot 8 personen.
- Vraag elke groep om plaats te zoeken in de zaal om te kunnen werken.
- Geef een stuk papier en een stift aan elke groep en vraag hun de volgende tabel over te schrijven:

+	0	-	

- Leg uit dat deze activiteit gaat over de taal die we gebruiken en dat ze uitdrukkingen moeten zoeken met woorden zoals wit, zwart, Indiaan, Roma (zigeuner), Jood, Arabier, Rus, enz. Als ze een uitdrukking aanbrenen, zoek dan uit hoe ze wordt gebruikt. Als de uitdrukking een positieve betekenis heeft, schrijf ze dan in de eerste kolom, als ze een neutrale betekenis heeft in de tweede en die met een negatieve betekenis in de derde kolom. De uitdrukking "Zwarte sneeuw" bijvoorbeeld verwijst naar een moeilijke periode, dus zet je die in de derde kolom. In Engeland spreekt men over een "Indian summer" als het weer mooi is in de vroege herfst. Dan moet "Indian" in de eerste kolom staan. Trek 15 minuten uit voor dit deel van de activiteit.
- Vraag de groepen de uitdrukkingen in de derde kolom (met een negatieve betekenis)

te bekijken, en vraag hen alternatieve uitdrukkingen te suggereren. Schrijf ze op in de vierde kolom die als titel "alternatieve taal" kan krijgen.

- Als de groepen klaar zijn, vraag hen dan de werkbladen te presenteren en vraag elke groep de uitdrukkingen voor te lezen die ze gevonden hebben.

Vragen en evaluatie:

De evaluatie zou moeten gaan over de gevonden uitdrukkingen:

- Welke kolom was het volst?
- Wat voor soort woorden vinden we in de 1ste, 2de en 3de kolom?
- Aangezien taal niet neutraal is, welke waarden drukt onze taal dan uit over onze eigen cultuur en over andere culturen?
- Is het belangrijk om taal te gebruiken die geen negatieve betekenis inhoudt over andere culturen?
- Waarom?
- Indien ja, hoe zouden we onze taal dan moeten veranderen?

Tips voor de begeleider:

Als de groep internationaal is, kan het boeiend zijn om de deelnemers volgens hun moedertaal in groepen te delen om zo een vergelijkende analyse te kunnen maken.

Soms kan het debat dat volgt op deze activiteit, uitmonden in een discussie over "politiek correct" taalgebruik. Dat was niet de bedoeling van deze activiteit, wél om erover na te denken waarom het woord "wit" meer positieve betekenissen heeft dan het woord "zwart" of "zigeuner" en vice-versa. Maar als de vraag gesteld wordt, kun je er beter op ingaan dan ze te negeren.

Dikwijls geven deelnemers aan dat ze, als ze uitdrukkingen gebruiken zoals "ze ziet alles zwart in" (wat wil zeggen dat ze somber is) ze niet denken aan zwarte mensen en dat ze hier niemand mee discrimineren. In dit geval is het belangrijk om persoonlijke houdingen en de waarden overgedragen door de taal van elkaar te onderscheiden. Heel dikwijls gebruiken we uitdrukkingen zonder ons van de oorsprong ervan bewust te zijn en daardoor van de waarden die ze impliceren. Dit debat is gelijk aan de discussie over seksistisch taalgebruik in vele zegswijzen.

Adressen spelmateriaal en methodieken

1. Provincie Limburg Educatief Centrum - PRIC

Universiteitslaan 1
3500 Hasselt
Telefoon: 011 23 82 43
Website: www.limburg.be/leermiddelennederlands
www.limburg.be/educatiefcentrum

2. Documentatiecentrum Atlas Antwerpen

Carnotstraat 110
2060 Antwerpen
Telefoon: 03 338 71 60
Fax: 03 338 71 68

3. Kruispunt Migratie-Integratie

Kruispunt Migratie-Integratie vzw
Vooruitgangstraat 323 / bus 1
1030 Brussel
Telefoon: 02 205 00 50

4. vormen vzw - expertisecentrum mensenrechten- en kinderrechteneducatie Vlaanderen

Patriottenstraat 27 - 2600 Antwerpen (Berchem)
Telefoon: 03/293.82.15
E-mail: mensenrechteneducatie@vormen.org

5. JAC Sint-Truiden

Minderbroedersstraat 37
3800 SINT-TRUIDEN
Telefoon: 011 78 56 30
E-mail: jacsttruiden@cawtverschil.be

Waar kan men terecht voor een melding van discriminatie?

- Meldpunt discriminatie Hasselt

Groenplein 1
3500 Hasselt

E-mail: meldpunt.discriminatie@hasselt.be

Telefoon: 011/ 23 94 12

Website: www.discinimeer.be

- ***Correspondentieadres van de Commissie inzake Leerlingenrechten:***

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming
Secretariaat van de Commissie inzake Leerlingenrechten
Koning Albert II-laan 15, lokaal 4M02
1210 Brussel

E-mail: commissie.leerlingenrechten@vlaanderen.be

Telefoon: 02/553 99 31 (klachten basisonderwijs)

Website: <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie>

- Centrum voor gelijke kansen en racismebestrijding

Koningsstraat 138
1000 Brussel

E-mail: epost@cntr.be

Telefoon: 02/212 30 00

Gratis groen nummer: 0800/12 800

Website: www.diversiteit.be

- *CAW Limburg vzw*

Stoffelsbergstraat 4
3600 Genk

Telefoon: 089 300 150

E-mail: info@cawlimburg.be

Website: www.cawlimburg.be

- JAC Limburg (5 vestigingen)

JAC Genk

in Jeugdcentrum Rondpunt 26
Europalaan 26
3600 GENK

Telefoon: 0474 875 312

E-mail: jacgenk@cawtverschil.be

JAC Hasselt

Kempische Steenweg 57
3500 HASSELT

Telefoon: 011 22 73 90

E-mail: jachasselt@cawtverschil.be

JAC Lommel

in het Huis van de Jeugd
Norbert Neeckxlaan 50
3920 LOMMEL

Telefoon: 011 54 74 00

E-mail: jaclommel@cawtverschil.be

JAC Maasmechelen

in het projectencentrum
Oude baan 207
3630 MAASMECHELEN

Telefoon: 0473 789 135

E-mail: jacmaasmechelen@cawtverschil.be

JAC Sint-Truiden

Minderbroedersstraat 37
3800 SINT-TRUIDEN

Telefoon: 011 78 56 30

E-mail: jacsttruiden@cawtverschil.be

Vormingscel JAC Limburg

Telefoon: 011 22 73 91

E-mail: vormingscel@cawtverschil.be

Website: www.jaclimburg.be

Bronnenlijst

Al de onderstaande bronnen zijn digitale bronnen.

Tips bij het bespreken van onderwerpen als discriminatie en racisme:

- <http://www.dutchkids.nl/ts-tips.html>

Basisonderwijs:

- http://www.vormen.org/sites/www.vormen.org/files/page/attach/educatief_pakket_het_land_van_kwien_2de-3de_graad_juli12.pdf
- <http://www.steunpuntdiversiteitenleren.be/sites/default/files/klasinrichting.pdf>
- <http://www.letop.be/projecten/leerzorg/Chapters/Hoofdstuk%207%20-%20Map%20leerzorg.pdf>

Secundair onderwijs:

- http://www.vormen.org/sites/www.vormen.org/files/page/attach/allemaalanders_discriminatie_en_diversiteit.pdf

Adressen spelmaterialen en methodieken:

- <http://www.educatiefcentrum.info/site/>
- <http://www.provant.be/leren/documentatiecentra/docatlas/>
- <http://www.kruispuntmi.be/>
- <http://www.vormen.org/>

Waar kan men terecht voor een melding van discriminatie?

- www.discinimeer.be
- <http://www.ond.vlaanderen.be/leerlingenrechtencommissie>
- www.diversiteit.be
- www.cawlimburg.be